

Język angielski

1. O REALIZACJI KRYTERIUM TREŚCI W ROZPRAWCE NA EGZAMINIE MATURALNYM Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Mariusz Zysk
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

Poprzednie publikacje dotyczące wyników egzaminu maturalnego z języka angielskiego skupiały się na realizacji przez zdających wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym. W związku z tym, rośnie liczba zdających, którzy próbują swoich sił, przystępując do rozwiązywania zadań na poziomie rozszerzonym, tegoroczna analiza wyników dotyczyć będzie sposobów tworzenia wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym. W sprawozdaniu przedstawię typowe błędy zdających podczas realizacji rozprawki oraz doradzę, w jaki sposób należy realizować poszczególne elementy treści tej formy wypowiedzi pisemnej, aby uzyskać jak najwięcej punktów.

Część sprawdzająca umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnych na poziomie rozszerzonym składa się z jednego zadania otwartego, w którym należy zredagować dłuższą wypowiedź (200-250 słów). W maju 2013 roku do wyboru były trzy formy wypowiedzi, a zdający przystępujący do realizacji tego zadania mogli wybierać spośród następujących tematów:

1. *Coraz więcej osób, zamiast gotować obiady w domu, korzysta z gotowych dań kupionych w supermarketach. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawiś wady i zalety takiego rozwiązania.*
2. *Napisz **opowiadanie** o dwóch nastolatkach, którzy podczas zwiedzania starego zamku dokonują niezwykłego odkrycia, dzięki czemu stają się sławni.*
3. ***Opisz** znaną Ci imprezę, która łączy ideę współzawodnictwa z popularyzacją integracji z osobami niepełnosprawnymi.*

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych najczęściej podejmują się napisania rozprawki. W bieżącym roku dokonywali podobnych wyborów, co ilustruje Tabela 1.1. Dlatego też tegoroczna analiza wypowiedzi maturzystów skupi się na tym rodzaju wypowiedzi.

Tabela 1.1. Wybór poszczególnych tematów na poziomie rozszerzonym w części *wypowiedź pisemna* (MJA-R_1P-132)

Numer tematu	Rozdaj wypowiedzi	woj. podlaskie		woj. warmińsko-mazurskie	
		Liczba zdających	% zdających	Liczba zdających	% zdających
1.	rozprawka	2 140	72,5%	1 658	70,3%
2.	opowiadanie	791	26,8%	676	28,6%
3.	opis	22	0,7%	26	1,1%

Część egzaminu na poziomie rozszerzonym poświęcona wypowiedzi pisemnej sprawdzała następujące umiejętności określone standardami egzaminacyjnymi:

- (III.2d) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób (kryterium treści – **rozprawka**);
- (III.2b) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń (kryterium treści – **opowiadanie**);
- (III.2a) zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności (kryterium treści – **opis**);
- (III.2f) zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (kryterium kompozycji);
- (I.1) zdający zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (kryterium bogactwa językowego);
- (III.2e) zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne adekwatnie do ich funkcji (kryterium poprawności językowej).

Wypowiedzi były oceniane z uwzględnieniem czterech kryteriów. Osiągnięcia absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w poszczególnych kryteriach w przypadku wszystkich trzech tematów przedstawia Tabela 1.2.

Tabela 1.2. Osiągnięcia maturzystów w części *wypowiedź pisemna* z rozbiciem na poszczególne tematy (MJA-R_1P-132)

Kryterium oceny	Liczba punktów	Procent uzyskanych punktów					
		temat 1. – rozprawka		temat 2. – opowiadanie		temat 3. – opis	
		woj. podl.	woj. warm.-maz.	woj. podl.	woj. warm.-maz.	woj. podl.	woj. warm.-maz.
treść	5	83,1%	81,2%	92,5%	91,3%	87,3%	71,5%
kompozycja	4	89,1%	87,7%	78,9%	74,2%	85,2%	70,2%
bogactwo jęz.	5	61,3%	63,5%	60,2%	63,2%	56,4%	53,8%
poprawność jęz.	4	55,3%	62,2%	34,8%	45,6%	37,5%	42,3%

Analizując wyniki maturzystów w poszczególnych typach wypowiedzi pisemnych, można dostrzec, że jedynie w przypadku rozprawki najwięcej punktów zdający otrzymują w kryterium kompozycji. Najwyższe wyniki abiturienti uzyskali w kryterium treści, konstruując opowiadanie i opis. Jedynie w przypadku opisu wyniki były niższe za realizację treści niż w rozprawce, a taki wynik był w województwie warmińsko-mazurskim. Z tego powodu jednym z głównych punktów poniższej analizy będzie sposób konstruowania rozprawki przez tegorocznych maturzystów. Tym bardziej że gdy przeanalizujemy rozkład wyników w poszczególnych kryteriach w przypadku rozprawki (Tabela 1.3.) dostrzeżemy, że mniej niż połowa zdających uzyskała maksymalną liczbę punktów za kryterium treści. Chciałoby się podkreślić, że wyniki za realizację treści w rozprawce powinny być wyższe. Idealnie byłoby, gdyby znacząca większość przystępujących do egzaminu w tej części uzyskiwała maksymalną liczbę punktów w kryterium treści. W tym miejscu należy również wspomnieć o kryteriach bogactwa i poprawności językowej, w których wyniki są jeszcze raczej niskie. Analizując prace maturzystów, którzy otrzymują niskie wyniki za tę część arkusza, wielokrotnie dostrzec można było niski stopień opanowania umiejętności językowych. Takie prace niejednokrotnie stawały się niespójne oraz miejscami niekomunikatywne, a ocena umiejętności językowych pozostawiała wiele do życzenia.

Po analizie takich prac nasuwają się wnioski, że należy w dalszym ciągu pracować nad podnoszeniem umiejętności językowych zdających tak, aby ich wyniki były jak najwyższe w przyszłości.

Tabela 1.3. Rozkład wyników w poszczególnych kryteriach – rozprawka (MJA-R_1P-132)

Kryterium oceny	woj. podlaskie						woj. warmińsko-mazurskie					
	liczba punktów						liczba punktów					
	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5
	% zdających						% zdających					
treść	0,2%	1,0%	5,4%	15,6%	32,0%	45,8%	0,0%	2,7%	7,1%	16,2%	29,6%	44,5%
kompozycja	2,0%	0,0%	2,0%	31,7%	64,3%		2,8%	0,4%	4,4%	28,2%	64,2%	
bogactwo jęz.	0,3%	6,1%	15,5%	51,0%	19,5%	7,7%	0,0%	5,2%	15,6%	47,6%	19,2%	12,2%
poprawność jęz.	10,4%	15,8%	28,8%	32,1%	12,9%		5,4%	12,6%	27,4%	36,9%	17,7%	

Oceniając wypowiedź w formie rozprawki, w kryterium treści oceniamy, czy zdający:

- formułuje wypowiedź zgodną z tematem,
- formułuje tezę adekwatną do tematu,
- omawia temat trafnie dobierając argumenty za i przeciw,
- dokonuje podsumowania tematu.

W rozprawkach konstruowanych przez tegorocznych maturzystów znaleźć można różnorodne usterki w zakresie treści. Dotyczyły one wyżej wspomnianych ocenianych elementów rozprawki.

Zgodność z tematem

Zdający, konstruując rozprawkę, na tegorocznym egzaminie mieli za zadanie przedstawić zalety i wady korzystania z gotowych dań kupionych w supermarketach, kontrastując to rozwiązanie z gotowaniem obiadów w domach. W kontekście formułowania wypowiedzi zgodnej z tematem typowe błędy to omawianie wad i zalet gotowania w domu – czyli odwrócenie tematu i w związku z tym formułowanie wypowiedzi częściowo zgodnej z tematem, a czasem nawet znacznie do niego odbiegającej. Dość często w swoich wypowiedziach maturzyści piszą o zaletach i wadach kupowania jedzenia w supermarketach, nie wynika jednakże z nich, że są to gotowe do spożycia posiłki – mogą to być produkty do sporządzenia posiłku.

Podjęwając próbę pisania o kupowaniu gotowych posiłków w supermarketach, zdający często nie potrafili użyć właściwych zwrotów określających tę żywność, np.: *ready-made meals* i zamiast tego tworzyli niepoprawne zwroty typu: *made dinners, prepared food, ready meals, food which is almost done* itp. Zdarzały się niezbyt często prace, w których zdający wprawdzie przedstawiają zalety i wady kupowania gotowych posiłków w supermarketach, ale zapominają o odniesieniu się do gotowania obiadów w domu.

Na szczęście tylko bardzo nieliczna grupa zdających formułuje wypowiedzi niezgodne z tematem – najczęściej są to prace mówiące o zaletach i wadach kupowania jedzenia typu „fast-food”. W treści takich rozprawek nie ma odniesienia do kupowania takich posiłków w restauracjach ani odniesienia do gotowania w domu i w związku z tym, że nie były one zgodne z tematem, te prace nie otrzymywały punktów. Na szczęście były to przypadki jednostkowe, a jeden z nich został przedstawiony na następnej stronie.

Praca niezgodna z tematem

Have you ever been thinking of that, what we really eat? Do we eat healthy things? ~~This is the + People at~~ Now are the times, when people don't have time for everything, even food, so a lot of them decides to eat fast foods, ~~or Food from~~ ~~pack~~ I think everyone is other person, so it's the own decision what we eat.

I like healthy style of my life so I always buy meat or vegetables from meat shop or vegetable shop, not packed food from supermarket. We never know how many meat is in meat from markets. I think health eating is really important ~~in our lives~~ for us, even we, don't know that, ~~Sometimes~~ because you are what you eat, you can be better concentrated, have more life power and energy for everything. It's simple, in my opinion you must eat good and healthy meals to stay healthy and be full of good energy.

Sometimes it's hard to eat healthy meals, for example I am working on delegations in other cities lot of kilometers away, I stay there often for one week, and I never had kitchen there. ~~It's~~ It's problem for me, it's hard to eat sandwiches for all days. Sometime I eat in chinese restaurants on delegations to eat something hot, and I like it, little bit fat but not so unhealthy. If it's able to me, or when I come home I do all the meals on my own, so I'm sure that my meal is healthy and without fat, and the most important thing, it's tasty. I never buy meals that are already done. There are full of ~~a~~ conserving substances, and it's genetically ~~modified~~ modified. Fact is, ~~that~~ when

you cook meals for your own it's more healthy and better for your organism, but if you are working hard, and lot of ours, you ~~are~~ ~~not~~ ~~have~~ ~~time~~ ~~to~~ ~~spending~~ can't spend a lot of time in kitchen, this faster food will be attute for you. Done meals are ~~its~~ often cheaper, and don't need long time before we eat. Healthy style absorb your time but it's ~~is~~ best way to feel good. ~~to feel~~ style of eating is addicted of lifestyle. When you don't have time, you eat fast foods during the break of work, when you have time for cooking, you should think about cooking and eating healthy.

Powyższa praca jest niezgodna z tematem, gdyż mówi głównie o jedzeniu typu „fast-food”, skupiając się równocześnie na zdrowym stylu życia. Oprócz tego, że wypowiedź mija się z tematem, jej kompozycja jest bardzo nieudolna. Ma się wrażenie, że osoba pisząca nie ma zbyt wiele doświadczenia w konstruowaniu rozprawki. Wypowiedź ta przypomina rozprawkę, w której rozważamy powody, dla których ludzie korzystają z jedzenia typu „fast-food” i jej autor często opisuje w niej swoje doświadczenia związane ze spożywaniem zdrowej lub niezdrowej żywności w różnych momentach swojego życia.

Teza praktycznie odnosi się do innego tematu, a z pewnością nie dotyczy rozprawki, w której rozważamy aspekty za i przeciw pewnemu rozwiązaniu.

Argumentacja niezgodna jest z tematem, a dodatkowo, wielokrotnie w rozwinięciu pojawiają się opinie autora, które w tym miejscu pojawić się nie powinny. Ponadto, trudno określić, w którym miejscu zaczyna się zakończenie, a w zasadzie trudno stwierdzić, czy takowe typowe zakończenie można tu zlokalizować. W związku z tym, że autor używa zwrotów osobowych, często używając form pierwszej osoby liczby pojedynczej, wypowiedź ta zawiera liczne uchybienia stylu, nie wspominając o kompozycji.

Na koniec warto wspomnieć o nieznamości języka angielskiego przez osobę piszącą – wielokrotnie można dostrzec w tekście wyraźne braki leksyki oraz niską znajomość struktur gramatycznych. Gdyby praca była zgodna z tematem, ale zdający posługiwał się takim językiem, z pewnością nie otrzymałby wielu punktów w kryteriach bogactwa i poprawności językowej.

Warto zauważyć, że wraz ze wzrostem liczby osób przystępujących do arkusza na poziomie rozszerzonym spada poziom opanowania języka angielskiego przez nich. Egzaminatorzy dostrzegają, że coraz więcej jest prac, w których maturzyści posługują się strukturami leksykalno-gramatycznymi na poziomie podstawowym, dość często błędnie użytymi. Zaawansowana znajomość struktur leksykalno-gramatycznych jest niezbędna do konstruowania poprawnych zdań na tym poziomie zaawansowania.

Teza

Egzaminatorzy oceniający prace w tegorocznej sesji podkreślali, że najczęściej występujące błędy to tworzenie tezy sugerującej jednostronne podejście do tematu, brak zawarcia w tezie wszystkich wymaganych elementów pojawiających się w temacie a także konstruowanie tezy, w której pojawia się opinia osoby piszącej. Oprócz tego, niektórzy maturzyści tak nieudolnie konstruują tezę, że można stwierdzić, że w wypowiedzi pojawia się wstęp, ale tezą on zdecydowanie nie jest. Poniżej zilustrowane zostały przykłady wybranych błędów w konstrukcji tezy.

Teza nr 1

In today's world people have no time for nothing. They have school, work, kids, houses, paper work and many other things to do. So there is nothing strange in making all the things as fast as you can. For example, nowadays most of the people buys their dinners in supermarkets instead of cooking it on their own. Does it really better to eat those fast-making dishes? Does it worth the time we get?

Powyższa teza charakteryzuje się jednostronnością – dwa pytania zamieszczone na jej końcu wskazują, że osoba pisząca będzie w rozwinięciu rozważać dobre strony kupowania posiłków w supermarketach. Oprócz tego początek wstępu (pierwsze trzy zdania), chociaż służący wprowadzeniu do tematu, jest nieco „przegadany”. Teza nie powinna być zbyt mocno rozbudowana, gdyż zaburzyć to może kompozycję wypowiedzi. Zgodnie z założeniami oceny tej części, zdający otrzymał za ocenę tej tezy ocenę na poziomie B.

Teza nr 2

Nowadays it is not very popular cooking at home. A lot of people don't want to spend hours on preparing food for themselves. What they want is buy something easy to prepare from supermarket.

Może wydawać się mało prawdopodobne, że powyższy skan przedstawia cały fragment, który miał być z założenia tezą. Chciałoby się, żeby zdający coś jeszcze dodał, ale niestety, to jest cały wstęp. W tej nieudolnej próbie skonstruowania tezy zdający nie odwołuje się do przedstawienia wad i zalet jakiegoś rozwiązania. Przedstawia jedynie sytuację, która ma miejsce, a którą można by podsumować słowami: „gotowanie w domu nie jest zbyt popularne”. Następnie wskazuje, jakie są tego powody. Próba sformułowania tezy w tym przypadku była nieudana – zdający otrzymał 0 punktów. A wystarczyłoby dodać jeszcze zdanie, w którym wspomnieliby o wadach i zaletach kupowania posiłków w restauracjach i ocena tej tezy byłaby wyższa.

Teza nr 3

More and more people are buying fast food for dinner than doing it themselves at home. There are a lot of advantages and disadvantages ~~this~~ behaviour.

Powyższy fragment jest bardzo zwięzłą próbą sformułowania tezy, w której osoba pisząca porusza niemalże wszystkie aspekty, które miały się w niej pojawić – są wady i zalety oraz zdający pisze o niechęci do gotowania w domu. Jedyny problem to brak odniesienia do kupowania gotowych posiłków w supermarketach. Maturzysta wspomina jedynie o kupowaniu jedzenia typu „fast-food” – brak jest nawet informacji o miejscu, gdzie takie zakupy są dokonywane. Zgodnie z wytycznymi, ta teza została oceniona na poziomie B.

Teza nr 4

Firstly, make a lot of meal is very hard, when we must work very long. People whoes don't have time, because work to late hour evening, must ~~to~~ come to home else. In my opinion, people eating fast-food, because mustn't prepare dinner and saved a lot of time.

Teza nr 4. zawiera opinię autora. Poza tym nie ma w niej odniesienia do wad i zalet. Ogólnie można powiedzieć, że tezy na określony temat tu brak. Nie powinno więc dziwić to, że za tę próbę nie przyznano punktów. Dodatkowo należy wspomnieć, że zdający konstruujący tę wypowiedź nie wykazał się wysoką znajomością struktur leksykalno-gramatycznych w języku angielskim. Może wydawać się, że prace na podobnym poziomie pojawiają się jedynie na poziomie podstawowym. Niestety, prace, w których wypowiedzi są niezbyt komunikatywne, pojawiają się także i to coraz częściej na poziomie rozszerzonym.

Teza nr 5

Nowadays, more and more people lead a hectic lifestyle. Being constantly in run, they do not have ~~any~~ time to prepare their meals. The only solution is to buy ready meals in supermarkets. Although ~~this idea~~ ^{it} attracts more and more ^{proponents} people, this idea is still frowned upon by many traditionalists stressing the negative aspects. Undeniably, this solution has its pros and cons.

Powyższa teza nie jest idealna – pojawiają się w niej pojedyncze błędy językowe i jest może trochę zbyt długa, ale wyróżnia ją to, że pozostaje w pełnej zgodności z tematem. Co więcej, słownictwo, które się w niej pojawia, jest zaawansowane i wskazuje na to, że osoba pisząca bardzo dobrze posługuje się językiem angielskim, tworząc zdania, które z przyjemnością się czyta. Teza jest niemal wzorcowo skonstruowana? Dlatego też zdający otrzymuje maksymalną ocenę na poziomie A.

Argumentacja

Przystępujący do napisania rozprawki absolwent szkoły ponadgimnazjalnej, chcąc sformułować wzorowe rozwinięcie, powinien omówić temat, trafnie dobierając argumenty za i przeciw. Większość zdających nie miała kłopotu ze skonstruowaniem właśnie takiego rozwinięcia. Niestety, niektórzy popełniali błędy. Najczęściej abiturienti popełniali błędy, nietrafnie lub częściowo trafnie dobierając argumenty do tematu. W kilku poniższych fragmentach prac można dostrzec takie właśnie błędy.

Rozwinięcie 1.

In my opinion, better is making food from ingredients. Water, milk, eggs, flour, and breakfast is ready! Not so hard? When you buy ready dishes from supermarket it is same like sugar, your tea, by soap. None sense. If you don't mind about your body, ok, go on. If you want to stop your health? Why not. I know, many people do the same, and they feel "fine". It's lie. They going to toilet twice for hour, because, they have problems, with their stomach. Always listen yourself. If you feel bad after you eat frozen vegetables, don't do this, go for fresh. When you make "Schabowe" by yourself, you cut them so easy, like this from shop? No, because you ~~don't have~~ self make dish, don't have about 2% meat in "meat". For pluses, eating like this is not much. Maybe if your weight is 200 kilogram, your both hands are left, and you ~~absolutely~~ boil water, you can eat like this. ~~Why~~ It will make your life easier, maybe more comfortable. Dishes from shops, are here lower price than that ~~what~~ what you make yourself.

Rozwinięcie 1. jest w wielu miejscach niespójne, a niskie umiejętności językowe osoby piszącej powodują, że wypowiedź staje się mało komunikatywna. Poza tym, niektóre z zaprezentowanych argumentów wydają się nie być do końca związane z tematem. Na wstępie zdający wspomina, że lepsze jest przygotowywanie jedzenia z tzw. „fundamentów”, cokolwiek miałyby to określenie oznaczać. Nie wynika jednak z treści tego rozwinięcia, od czego jest ono lepsze. Oprócz tego już w pierwszym zdaniu rozwinięcia pojawia się opinia zdającego, a jak wiemy, nie jest to odpowiednie miejsce na wyrażanie opinii, która może dopiero pojawić się w zakończeniu tego typu rozprawki. Analizując już same argumenty, dostrzeżemy, że argumentacja jest zaburzona: znaczna większość rozwinięcia przedstawia argumenty przeciwko kupowaniu niezdrowego jedzenia, a w zasadzie są to argumenty za spożywaniem zdrowego jedzenia. Cały pierwszy akapit poświęcony jest temu celowi. Niektóre z argumentów przemawiające za jedzeniem zdrowych produktów nie poruszają nawet kwestii ich gotowania. Krótki drugi akapit przedstawia argumenty za kupowaniem gotowych produktów. W tym akapicie piszący wspomina, że powinniśmy karmić się gotowym jedzeniem jedynie wtedy, gdy nie potrafimy gotować samodzielnie, i podaje dwa argumenty: dzięki temu życie jest łatwiejsze a posiłki sklepowe są tańsze.

Podsumowując, argumenty we wzorowej rozprawce powinny być zrównoważone i bezpośrednio dotyczyć tematu zawartego w poleceniu. W przypadku powyższej pracy, zdającemu nie udało się ta, wydawałoby się nieskomplikowana, sztuka.

Rozwinięcie 2.

The next drawback is the fact that a lot of people are fat in the 21st century. More and more small childrens are addicted to sitting at home and eating this fast dishes.

The last disadvantages is that people do not know how this food increase for they feelings. Adults and childrens are depressed and they have to go to hospital because of it.

Powyższy fragment pracy przedstawia argumenty przeciwko kupowaniu gotowych produktów żywnościowych w supermarketach. I tak możemy się z niej dowiedzieć, że wadą jest to, że dużo ludzi jest otyłych i wiele dzieci jest uzależnionych od siedzenia w domu i jedzenia „szybkich posiłków”. Mamy wrażenie, że dotyczy to raczej jedzenia typu fast-food. Kolejny akapit służy temu samemu celowi, ale tu dowiadujemy się, że spożywanie gotowych posiłków powoduje „wzrost uczuć”. Ten „wzrost uczuć” to poczucie przygnębienia, którego skutkiem jest konieczność pobytu w szpitalu. Można zadać sobie pytanie, czy te argumenty są adekwatne do tematu – wielu egzaminatorów słusznie stwierdziłoby, że nie.

Podsumowanie

Ostatnią częścią, którą rozprawka powinna zawierać, jest podsumowanie. Idealnie powinno ono wynikać z tematu i treści rozprawki. Najczęściej pojawiające się usterki w tej części rozprawki to konstruowanie podsumowania, które jedynie częściowo wynika z treści rozprawki lub, rzadziej, nie wynika zupełnie z treści rozprawki.

Podsumowanie 1.

..... Finally I think ~~that~~ that people
in every world can have a lot of time
for yourself. Life is very short and we
must very adventures. It will be happy ~~and~~.

Powyższe podsumowanie jest niezbyt udaną próbą zakończenia rozprawki. Zdający próbuje w oryginalny sposób zakończyć swoją wypowiedź, ale niestety zbyt mocno odbiega od tematu. Gdyby na podstawie tego zakończenia próbować wywnioskować, jak brzmiał temat rozprawki, można by odnieść wrażenie, że dotyczyła ona czasu wolnego lub sposobów uczynienia życia szczęśliwym. W tym zakończeniu zdający nie odwołuje się do tematu, a także odwołuje się luźno do treści rozwinięcia.

Podsumowanie 2.

..... To sum up, everything have a proponent and
opponents, but everyone know what is good for
your family and yourself, so if want can buy
this food or not.

W powyższym zakończeniu autor rozprawki podejmuje próbę podsumowania, ale jest ono luźno związane z tematem. Porównując tę wypowiedź z pierwszym przykładem, można zauważyć, że jest lepsze, ale daleko mu do idealnego. Bardziej związane jest ono z treścią wypowiedzi maturzysty niż z tematem.

Podsumowanie 3.

..... To sum up, it seems ~~that~~ that buying
already made meals has as many ~~benefits~~
benefits and drawbacks. In my humble
opinion it is justified if one works long
hours, ~~does~~ does not have free time and
therefore is forced to consume such products.
Ultimately, however, it is a matter of personal
choice.

Podsumowanie 3. przedstawiające zakończenie rozprawki jest przykładem na to, jak w skuteczny i dość efektowny sposób zakończyć swoją wypowiedź. Zdający podsumowuje wypowiedź, odnosząc się do tematu, a następnie wyraża swoją opinię na ten temat, wskazując na sytuację, w której spożycie gotowych posiłków jest koniecznością, ze względu na brak czasu. Na koniec maturzysta podkreśla, że korzystanie z gotowych dań jest kwestią osobistych wyborów. Oczywiście zdający, formułując zakończenie, nie musi wyrażać swojej opinii, ale jeśli zamierza to zrobić, to właśnie w tej części pracy jest na to miejsce. Zaprezentowane zakończenie za pomocą zróżnicowanych środków językowych skutecznie podsumowuje temat.

Na zakończenie części poświęconej konstruowaniu rozprawki przedstawiam przykład rozprawki, która wzorcową nie jest, ale otrzymała maksymalną ocenę, gdyż drobne usterki, które w niej występują, nie obniżają oceny pracy. Wypowiedź nie musi być więc idealna, aby otrzymać najwyższą notę.

Przykładowa dobra praca

..... Eating is an important aspect of our lives. In the past people always cook by themselves because there was not any possibility to buy ready dishes anywhere. Nowadays more and more people buy ready-made meals instead of cooking dinner on their own. This phenomenon has both advantages and disadvantages.

..... First of all, ~~cooking~~ is a really time-consuming activity. many people do not have time to cook. No sooner do they come back from work than they are exhausted and ~~extremely~~ hungry. They just want to eat as soon as possible. Few minutes is enough time for ready-made dishes to be prepared ready to eat.

..... Moreover, ready-made meals from supermarket are a great solution for those, who do not know

how to cook. Undoubtedly not everyone has this ability and it is ~~more~~ simpler for them to go and buy such meal rather than learn cooking.

On the other hand, ready-made dishes may not be healthy for us. In fact we do not really know what they are made of. They might contain many substances which help them looking fresh ~~and~~ ~~tasty~~ on supermarket shelves ~~and~~, and which are not good for us.

What is more, those dishes bought in supermarket are not as tasty as ~~those~~ home-made one.

Ready-made meals usually lose their taste and valuable nutrients when they are frozen, to stay longer.

To conclude, eating ready-made ~~meat~~ dinners from supermarket is a convenient solution, but in a long run may not be healthy for us.

I think people should buy those dishes only from time to time and rather try to eat home-made meals.

Wypowiedzi nie można zarzucić wiele, jeśli wziąć pod uwagę treść. Główne problemy, które mogą obniżać odbiór pracy, to błędy językowe, jest ich jednak niewiele. Procentowy udział błędów w pracy jest zbyt niski, aby zdający stracił punkty w kryterium poprawności językowej. Natomiast niewiele można dostrzec błędów w realizacji treści – jeśli pojawiają się jakieś drobne niedociągnięcia, nie wpływają one na ocenę.

Analizując poszczególne kryteria treści w powyższej rozprawce, dostrzegamy, że autor formułuje wypowiedź zgodną z tematem. Teza jest zgodna z tematem i zawiera wszystkie

elementy zawarte w temacie. Z niej dowiadujemy się, jak ważne miejsce w naszym życiu zajmuje jedzenie, a następnie, że autor odnosić się będzie do pozytywnych i negatywnych aspektów kupowania gotowej żywności. Drobnym uchybieniem w tezie jest fakt nieodniesienia się w niej do kupowania posiłków w supermarketach, ale i tak zdający odwołuje się do kwestii wad i zalet kupowania gotowych posiłków. Co więcej, kontrastuje kupowanie z samodzielnym gotowaniem.

Rozwinięcie w czterech akapitach przedstawia logiczne i zrównoważone argumenty za i przeciw kupowaniu gotowych posiłków w supermarketach. Zdający przedstawia dwa argumenty za, wyjaśniając, że dzięki takiej żywności możemy szybko przygotować posiłek, zwłaszcza gdy nie mamy na to czasu. Co więcej, podkreśla, że takie rozwiązanie jest idealne dla osób, które nie potrafią gotować, a także nie chcą się tego nauczyć.

Argumenty przeciwko takiemu rozwiązaniu to kwestie zdrowotne i smakowe. Zdający twierdzi, że jedzenie z supermarketów jest niezdrowe, bo naszpikowane jest substancjami chemicznymi. Ponadto, jedzenie gotowe nie ma takiego smaku, jak świeżo i własnoręcznie przygotowany posiłek. Takie argumenty poparte przykładami powodują, że praca otrzymuje maksymalną ocenę za omówienie tematu poprzez trafne dobranie argumentów za i przeciw omawianej kwestii.

Kończąc swoją wypowiedź, autor odwołuje się do treści i do tematu, stwierdzając, że jedzenie gotowych posiłków wprawdzie nie jest zdrowe, ale jest wygodne i sporadyczne ich spożywanie nie wydaje się złym rozwiązaniem.

2. KRÓTKI PRZEGLĄD WYPOWIEDZI PISEMNYCH NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Izabela Łochowska

Zespół Szkół nr 5 im. Karola Brzostowskiego w Ełku

Analizując tegoroczne prace maturalne z języka angielskiego, muszę przyznać, że liczna grupa zdających mile mnie zaskoczyła. W większości sprawdzonych i zweryfikowanych przeze mnie prac abiturienti umiejętnie radzili sobie z poleceniami, sięgając niejednokrotnie po nietypowe konstrukcje gramatyczne i wyszukane struktury leksykalne. Pewien odsetek stanowiły również prace momentami niezrozumiałe i w których zaburzona była komunikacja oraz prace napisane komunikatywnie i całkiem poprawnie, lecz na przeciętnym poziomie i z dość pospolitym słownictwem. Jednak gros prac było dla mnie przyjemnym doświadczeniem, pokazującym, jak wiele trudu włożyli w przygotowanie do egzaminu zarówno zdający, jak i ich nauczyciele.

Jak co roku, na poziomie podstawowym zdający musieli się zmierzyć z dwoma zadaniami otwartymi: ogłoszeniem o spotkaniu oraz listem prywatnym. W krótkiej formie użytkowej abiturienti mieli za zadanie wczuć się w rolę organizatora spotkania ze znanym naukowcem i zredagować krótkie ogłoszenie, a w nim przedstawić tematykę tegoż spotkania (inf. 1.), poinformować, gdzie to spotkanie się odbędzie (inf. 2.), wspomnieć, co każdy uczestnik spotkania dostanie (inf. 3.) oraz poprosić o przygotowanie pytań do zaproszonego gościa (inf. 4.). Dodatkowo, w przeciwieństwie do lat ubiegłych, zdający mieli pewne ułatwienie w postaci gotowego nagłówka w języku angielskim, zawierającego m. in. kluczowe słowa *meeting* i *scientist*.

Generalnie zadanie to nie sprawiło większych problemów przeważającej liczbie zdających i było realizowane poprawnie. W pracach można było znaleźć właściwie użyte formy czasu future simple (*the meeting will be about*), a nawet future continuous (*we will be talking about*), czy też konstrukcji *to be going to* (*the conference is going to take place in our school*), niemniej jednak, trafiały się również prace, w których stosowano czas przeszły (*we organised a meeting – it was about*), co niestety skutkowało utratą punktów.

Okazało się również, że nie wszyscy potrafią korzystać z podanych już informacji i zamiast wykorzystać podany *meeting*, stosowali niewłaściwe formy *meet/met*, albo też zapisywali z błędem ortograficznym *meating/mitting*. Niektórzy zdający wykazali nawet brak konsekwencji z nagłówkiem, wymyślając własną datę spotkania i zamieniając naukowca na znanego aktora, piosenkarza, sportowca. Pisząc o temacie spotkania, często wyrażali się nieprecyzyjnie, np.: *discover in life*, *chemists in our life* (zamiast *chemistry*), czy też całkiem pomijali informację o tematyce spotkania.

Abiturienti nie mieli większego problemu ze wskazaniem miejsca spotkania (od szkół, auli uniwersyteckich, bibliotek przez restauracje i kluby po kina i sale koncertowe), jednak nie odrobili lekcji z opisywania polskich nazw i skrótów – pojawiały się nazwy mało spotykanych (a dla nativa w ogóle nieznanymi) polskich miast i miejscowości lub zapisy typu II LO czy ZS nr ... bez dopowiedzenia, że chodzi o szkołę.

Największe trudności sprawiły jednak dwie ostatnie informacje, czyli informacja o tym, co dostaną uczestnicy spotkania oraz prośba o przygotowanie pytań. Problem w większości niezaliczonych informacji polegał na użyciu *give* lub *take* zamiast *get* (*if you come you take presents; you will give a book*) oraz myleniem czasownika *ask* z rzeczownikiem *question* (*prepare some asks*) oraz zamiennym używaniem czasownika i przysłówka *please*, co zaburzało komunikację (*I please you have a two questions; we please you to prepare a few questions*). Ponadto nagminnie używany był niewłaściwy przyimek w kontekście „pytanie do” – *question for* zamiast poprawnego *question to* oraz błędne zrozumienie polecenia (*you will answer questions*). Dominowały też niewłaściwe przyimki z dniami tygodnia, godzinami oraz czasami brak było przedimków a także występowały nieudolne konstrukcje typu *make some questions*. W poleceniach realizowanych poprawnie pojawia się poprawnie sformułowany tryb warunkowy: *if you come* (inf. 3), *you will receive ...* oraz wyrażenie prośby (inf.4) *if you want to come, please prepare some questions to the scientist*, a także ciekawe słownictwo:

each participant, everyone who attends the meeting, will receive a voucher, will get a brand new watch.

Dłuższy tekst użytkowy, jak co roku, stanowił już większe wyzwanie w porównaniu do krótkiej formy. Teoretycznie zdający nie powinni mieć, w przeciwieństwie do zeszłego roku, większych problemów z formą, ponieważ w poleceniu padło wyraźne sformułowanie „list do kolegi”. I tak, zwroty rozpoczynające w postaci *Dear ..., Hi ..., rzadziej Hello ...*, pojawiały się w większości prac, jak również wstęp, przeważnie będący przeprosinami za brak kontaktu spowodowany ważnymi egzaminami lub ograniczający się do zdawkowego, aczkolwiek uznawanego zwrotu: *How are you?/How are things?/What's up?* Dość często jednak zdarzało się również tak, że maturzyści przechodzili bezpośrednio po zwrocie rozpoczynającym do realizacji pierwszej informacji. Bezspornie najczęściej pomijanym elementem przez tegorocznych maturzystów, nawet w tych najbardziej zaawansowanych pracach, było zakończenie – ograniczali się oni jedynie do zwrotu kończącego *See you soon/Take care/Bye*. Czasami zdający używali dwóch zwrotów kończących, mylnie traktując pierwszy z użytych za zakończenie. Trafiły się również prace z formalnym zakończeniem (*I look forward to hearing from you/to your answer*), po którym przeważnie następował również oficjalny zwrot kończący *Yours faithfully*, często z błędnym zapisem. A jeśli już o tym mowa, to sporo zdających znów przenosiło na język angielski regułę z języka ojczystego o grzecznościowym zapisie zaimków „ty/twój” wielką literą. Co do limitu słów, bardzo często był on przekraczany, abiturienti zdawali się zapominać, że nie zawsze ilość przekłada się na jakość, pisząc grubo ponad 165 słów, a nawet niejednokrotnie przekraczając limit 200 słów.

W pracach zaawansowanych językowo praktycznie nie można się było do niczego przyczepić, jeśli chodzi o realizację informacji, a rola egzaminatora ograniczała się do miłej lektury i automatycznego zaznaczania na marginesie kolejnych informacji. Jednakże w pracach słabszych od razu przy informacji 1. (*poinformuj, że z kolegami założyliście klub młodzieżowy w Twojej miejscowości oraz dlaczego się na to zdecydowaliście*) widać większe skupienie na leksyce niż gramatyce – i tak nagminnie używany był czas teraźniejszy (*we open/have/make/create a club* czy też *we opening a club*), przy czym powód często podawany był już przy użyciu czasu *past simple* (*we decided to do it/because we wanted*), co wskazywałoby na pobieżne sprawdzenie lub brak sprawdzenia zapisanego tekstu, wynikające z niedbalstwa lub ze stresu. Problem stanowiło też użycie czasownika *found*, który w czasie *past simple* ma formę *founded*, o czym zdający zapominali, zapewne sugerując się znajomo brzmiącą formą przeszłą od *find*. Jako podanie powodu zdający używali niepoprawnie konstrukcji *we would like to*, która również nie odnosi się do przeszłości oraz nagminnie robili błędy ortograficzne w wyrazie *because*. Jeśli zaś chodzi o komunikację, informacja 1b była chyba najłatwiejsza do realizacji, co wynikało ze stworzenia sytuacji realnie bliskiej zdającym – powodami założenia klubu były przeważnie nuda, brak takiegoż miejsca w mieście, chęć spotykania się z kolegami, nauczenia się czegoś nowego, realizowania wymarzonego hobby czy propagowanie sportu.

W kolejnej informacji (*opisz, w jaki sposób reklamowaliście swój klub i co było główną atrakcją w dniu jego otwarcia*) znowu rzucał się w oczy czas teraźniejszy, co jeszcze można było uznać w 2a (pod warunkiem, że nie w kontekście *we have to prepare posters*), jednak w 2b było już niedopuszczalne. Najczęstszą formą reklamy były ogłoszenia w Internecie lub lokalnej gazecie, przygotowanie ulotek i plakatów, czy podanie informacji do radia/telewizji, a najczęstsze błędy tu to ortograficzne w wyrazie *avertisement*, traktowanie go jako czasownika (*we advertisement our club*) oraz stosowanie *plakats* czy *placards* zamiast *posters*. W informacji 2b większość maturzystów nie miała najmniejszych problemów z podaniem atrakcji (koncert znanej grupy – co swoją drogą stanowiło niezły przegląd mniej i bardziej znanych zespołów i wykonawców, impreza/dyskoteka, pokaz sztucznych ogni, mecz, zawody, festyn, darmowe napoje, jedzenie, T-shirty). Taki wybór akurat nie dziwi – schody się zaczęły, gdy tę atrakcję trzeba było połączyć z dniem otwarcia klubu (*opening day, open day, day of opening the club, the opening, the first day*). A jeśli całość została

napisana w wyżej wspomnianym czasie teraźniejszym, z kontekstu nijak nie wynikało, że chodziło o dzień otwarcia lub że ten dzień już się odbył (*in open day we have/organise ...*).

Realizując informację 3., zdający opisywali, na czym polegała działalność klubu oraz reakcję mieszkańców na podejmowane przez nich działania. Zakres działalności nie przysporzył abiturientom większych problemów – pisali o uprawianiu sportów, pomocy innym w nauce (przeważnie przy odrabianiu prac domowych), organizowaniu wycieczek, koncertów, spotkań ze znanymi ludźmi, stosując przeważnie czas Present Simple, jednakże Present Continuous też tu się pojawiał. Najczęstsze błędy to *play in football*, brak *to* po *want/decide*, problemy z dopełniaczem – *problems teenager*, często zdarzało się, że informacja była zbyt ogólna lub jej brakowało. Możliwe, że zdający błędnie założyli, że uzasadnienie założenia klubu – inf 1b – stanowi jednocześnie informację o jego działalności. Niemniej jednak informacja 3a było jedną z prostszych do przekazania w tym liście. Gorzej już było z opisem reakcji mieszkańców – albo nazywani byli ogólnie *people* bez dalszego kontekstu, albo mylono imiesłów bierny z czynnym. I tak, mieszkańcy byli *exciting, surprising, pleasant, loved, friendly*. Często właściwie użytą, aczkolwiek bardzo pospolitą opcją było *happy*. W pracach, w których zdający wykazali się wyższymi umiejętnościami językowymi, pojawiało się wyszukane słownictwo (*exhilarated/elated*) oraz uzasadnienie opinii (*people in our city are surprised – they like coming to our club; people in town think it's a great idea; citizens are proud of us*).

Informacja 4. (*zachęć kolegę do udziału w konkursie na nazwę klubu i wspomnij, gdzie znajdzie informacje o tym konkursie*) przyniosła szereg wariacji na temat słowa „konkurs”. W poszukiwaniu właściwego słowa lub jego synonimów zdający nagminnie używali *concur, concursation, test, lottery*, czy *event* bez podania szerszego kontekstu. Najczęściej popełnianie błędy podczas przekazania informacji 4a polegały na użyciu niewłaściwego słowa na określenie konkursu bądź braku zachęty do udziału w nim. W wielu pracach zdający ograniczali się jedynie do przedstawienia informacji, że konkurs się odbywa, nie precyzując, czego dotyczy (*please take part in the competition about name*). Co do miejsca znalezienia informacji, królował Facebook i Internet (a z nimi niepewność, jaki zastosować przyimek, czy i jaki użyć przedimek) strona internetowa klubu (błędy ortograficzne w zapisie *web page, website*, czy też błędne *webside*) lub podany adres www. Były też prace w których zaburzona była komunikacja lub można było odnieść wrażenie, że maturzyści nie zrozumieli polecenia. I tak pojawiały się prośby o zalogowanie się na danej stronie, o zostawienie swoich pomysłów na danej stronie (bez wcześniejszej informacji o konkursie). Natomiast najczęstsze błędy gramatyczne w tej informacji to konstrukcja *you can found* oraz *an informations/ the informations are*.

Podsumowując, sprawdzane prace prezentowały szerokie spektrum umiejętności tegorocznych maturzystów – od uczniów słabych, nieporadnych językowo, za wszelką cenę próbujących zdać, aż po tych świetnie przygotowanych, pokazujących naprawdę wysoki poziom językowy. Podkreślę tu po raz kolejny, że większość przeze mnie sprawdzonych prac to zaawansowane leksykalnie i urozmaicone gramatycznie wypowiedzi. Młodzi ludzie najwyraźniej zdają sobie sprawę z uniwersalności i powszechności języka angielskiego, z tego, jak bardzo może być nieodzowny w ich dalszym życiu i karierze. Większość zdających nie tylko jest komunikatywna w języku Szekspira, co akurat nie dziwi, biorąc pod uwagę, jak bardzo zdominował on naszą codzienność, media i kanały komunikacyjne, lecz stara się doskonalić swoje umiejętności, pracować nad słownictwem, stosować ambitne struktury gramatyczne. Biorąc pod uwagę, że większość prac miłe mnie zaskoczyła i z przyjemnością przyznawałam maksymalną ilość punktów za zadania otwarte, mam nadzieję, że ten trend utrzyma się w kolejnych latach, czego jako egzaminator i nauczyciel sobie i kolegom po fachu życzę.

3. MATURA Z FEJSEM

Anna Kierzkowska

Publiczne Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Jedwabnem

Tegoroczna sesja maturalna za nami. Po intensywnej pracy nie sposób przejść obok niej bez odrobiny refleksji. W moim przypadku wrażenia są pozytywne, lecz zgodnie z przysłowiem, w tej beczce miodu znajdzie się i łyżka dziegciu.

Sposób sformułowania zadań otwartych w tegorocznym arkuszu dawał uczniom dużą swobodę w zakresie realizacji poleceń. Maturzyści mieli napisać krótkie ogłoszenie oraz list nieformalny. W obu formach z pewnością „przemycili” elementy dobrze im znanej, otaczającej na co dzień rzeczywistości. Prace maturzystów bardzo dobrze odzwierciedlają ich codzienną rutynę, zainteresowania i formy spędzania wolnego czasu tak inne od tych, które młodzież miała do dyspozycji przed popularyzacją technologii komputerowej i Internetu. Nie potrzeba wnikliwych obserwacji, by zauważyć, co jest dzisiaj *na topie*, *cool* i *trendy*. Nie dziwi więc fakt, że w odpowiedzi na polecenie *Wspomnij, co dostanie każdy uczestnik spotkania z naukowcem* (Zad. 7.) – często padały nazwy MP3, MP4, Apple, iPod, iPhone i laptop, sugerujące jednocześnie, że sponsor spotkania nie ma węża w kieszeni. Pojawiały się również trudne do zidentyfikowania nazwy, takie jak OUYA czy Steambox, które powodowały wśród egzaminatorów niemałą konsternację, pokazując, iż mimo starań, nie możemy dotrzymać kroku młodzieży chłonącej wszelkie nowinki jak gąbka.

To, jak zmieniała się otaczająca nas rzeczywistość, znalazło również odbicie w realizacji polecenia *Opisz, w jaki sposób reklamowaliście swój klub* (Zad. 8.). Tradycyjne formy reklamy, takie jak ogłoszenia w radio i gazecie, banery oraz ulotki reklamowe, które nieśmiało wyglądały ze średnio co dziesiątej pracy, zostały skutecznie wyparte przez ogłoszenia na różnego typu stronach internetowych (miłościwie nam panujący Facebook) oraz prywatnych blogach, które prowadzi lub komentuje coraz większa liczba młodych ludzi. Te same środki przekazu informacji przewijały się w ogromnej większości prac uczniów w kontekście miejsca, gdzie miała zostać zamieszczona informacja o konkursie na nazwę klubu (Zad. 8.).

Malując obraz swojego świata, maturzyści wykonali ostatnie pociągnięcie pędzlem, odnosząc się do fragmentu polecenia *Napisz, co było główną atrakcją w dniu otwarcia klubu* (Zad. 8.). Wśród propozycji prym wiodły rozmaite atrakcje sportowe i typowo rozrywkowe (najczęściej muzyczne). Dla jednych wisienką na torcie okazywało się spotkanie z polskimi gwiazdami piłki nożnej – Jakubem Błaszczykowskim oraz Robertem Lewandowskim, a dla innych zwieńczeniem dzieła był koncert Dody i Justina Biebera.

Jaki jest świat młodzieży ukazany w pracach – każdy widzi. Przyjrzyjmy się więc teraz językowi, którym swój świat próbowali opisać. Z pewnością był to język komunikatywny – uczniowie są coraz bardziej świadomi tego, jak ważna jest umiejętność przekazu informacji. Cieszy fakt, że zdający wykazują się coraz lepszą znajomością środków i funkcji językowych. Wyrażenie prośby, czy złożenie komuś propozycji – nie stanowi już problemu. Uczniowie z powodzeniem używają odpowiednich czasowników modalnych w danym kontekście. Martwi natomiast niedokładne czytanie poleceń. W sytuacji gdy uczeń skutecznie i poprawnie wyraża zachętę, by osoby przychodzące na spotkanie z naukowcem przygotowały do niego pytania (Zad. 7.), a odnosząc się do części polecenia, w którym ma zachęcić odbiorcę do udziału w konkursie na nazwę klubu (Zad. 8.), informuje jedynie, że taki konkurs się odbędzie, nie może być mowy o braku umiejętności wyrażenia zachęty w języku angielskim. Wielka szkoda, że gdy wkrada się niedokładność, to ona właśnie, a nie posiadana wiedza, decyduje ostatecznie o uzyskanym wyniku. Podobne usterki w realizacji polecenia zdarzały się (na szczęście incydentalnie) w odniesieniu do części Zad. 8., w której uczeń miał poinformować o tym, że razem ze znajomymi założył klub. Ogromna większość zdających bez problemu, często za pomocą prostych konstrukcji, informowała odbiorcę o tym fakcie. Były jednak przypadki, gdy uczniowie zdawali relację z tego, że chodzą do klubu, nie odnosząc się w żaden sposób do kwestii jego założenia, co skutkowało

obniżeniem punktacji za przekaz informacji.

Maturzyści w swojej twórczości okazywali się czasami bardzo pomysłowi. Ich kreatywność objawiła się szczególnie wyraźnie przy objaśnianiu adresatowi tematyki spotkania ze znanym naukowcem (Zad. 7.). Zdający, którzy opanowali język angielski w niższym stopniu, sprytnie wybrnęli z sytuacji, proponując bliski im temat gier komputerowych, sportu lub filmów, pokazując, że spotkania naukowe mogą w pewnym zakresie dotyczyć również tak, zdawałoby się, prostych zagadnień. Bravo! Jeszcze większe wyrazy uznania należą się tym, którzy sami sobie zawiesili poprzeczkę wysoko, decydując się na tematy związane z inżynierią genetyczną, czy astronomią. Tego typu prace stanowią kontrast dla twórczości grupy uczniów, którzy wykazali się nie tylko bardzo niskimi umiejętnościami językowymi, ale również kompletnym brakiem spostrzegawczości. Uczniowie ci, nie mając pojęcia o tym, jak wyraz *naukowiec* zapisać po angielsku, nie potrafili skorzystać z prezentu danego im w tym roku przez autorów arkusza maturalnego, w postaci gotowego tytułu zapisanego na początku ogłoszenia: *Meeting with a famous scientist, 15th May*. Spośród tych szczęśliwców, którzy zorientowali się, że słowo *scientist* jest tutaj kluczowe do realizacji polecenia i niemalże witali się z gąską, wielu nie zdołało przepisać go poprawnie, zaburzając tym samym komunikację. Spuśćmy na nich kurtynę milczenia.

Bogactwo językowe w pracach, które miałam przyjemność sprawdzać osobiście, było na przyzwoitym poziomie. Zaskoczyła mnie pozytywnie różnorodność złożonych konstrukcji gramatycznych i środków leksykalnych. Zdarzały się pewne potknięcia gramatyczne oraz ortograficzne (prawie nigdy w pisowni nazw związanych z komputerem, Internetem i nowymi technologiami!), jednak było ich stosunkowo niewiele i nie zdołały popsuć mojego dobrego wrażenia po zakończeniu oceniania. W większości uczniowie, których prace sprawdzałam, nie szli na łatwiznę i w miejscach, gdzie można było przekazać informację prosto i schematycznie, stosowali ciekawe zabiegi językowe, nie tracąc przy tym na poprawności wypowiedzi oraz skuteczności przekazu. Efekty? Sprawdzanie prac zakończyłam podniesiona na duchu i podbudowana przeświadczeniem, że wskaźnik stopnia opanowania języka angielskiego przez licealistów idzie w górę. Oby taki stan trwał jak najdłużej i pozwolił nam, egzaminatorom, *be on cloud nine*, jak napisał w swojej pracy jeden z maturzystów.